

ваги самостійної роботи студента, необхідність планувати й організувати її різні форми, раціонально розподіляти час, проводити дослідницьку роботу тощо.

Як свідчить аналіз досліджень з обраної проблеми, найбільші труднощі у навчанні студентів пов'язані переважно з його організаційним аспектом, а саме самоконтролем та управлінням власною діяльністю. Основна причина цього, на наш погляд, - це вже згадувана нами позиція студента як об'єкта, за якого вже спланували та вирішили інші, і така позиція гальмує його активність. Тому необхідно залучити студентів до участі в орієнтовних та контролюючих етапах навчального процесу: усвідомленні проблеми, постановці цілей, складанні плану, виборі засобів, виборі часу; здійсненні конкретних операцій, спрямованих на досягнення мети; контролі, корекції процесу, оцінці результатів, оцінці поставленої мети і вибраних засобів і їхній корекції. У такій ситуації основне завдання викладача в процесі управління полягає в зміні стану керованого процесу, доведенні його до заздалегідь наміченого рівня. Інакше кажучи, управління процесом навчання передбачає визначення місця кожного учасника цього процесу, його функцій і обов'язків, створення сприятливих умов для найкращого виконання ним своїх задач.

Таким чином, ефективне управління процесом навчання можливе при виконанні низки вимог: формулюванні цілей навчання; виявленні вихідного рівня (стану) процесу; розробка програми дій, яка передбачає основні перехідні стани процесу навчання; отримання інформації про стан процесу навчання (зворотній зв'язок) та переробка інформації, отриманої по каналу зворотнього зв'язку, внесення в навчальний процес корекційних впливів.

У зв'язку з цим виникає потреба пошуку нових технологій навчання, які б були зорієнтовані на те, щоб отримувані студентами знання були підґрунтям для особистісної та професійної реалізації.

СОДЕРЖАТЕЛЬНЫЕ И УПРАВЛЯЮЩИЕ ЭЛЕМЕНТЫ В СТРУКТУРЕ ЛЕКЦИИ

Крушинская Татьяна Юрьевна, Кременчуцкий Геннадий Николаевич, Юргель Лариса Георгиевна

Днепропетровская государственная медицинская академия
49000, ул. Дзержинского, 9, г. Днепропетровск, Украина

Розглянуто дидактичні прийоми управління пізнавальною діяльністю студентів під час мультимедійної лекції та здійснення керівних функцій лекції по відношенню до самостійної роботи.

Лекция – одна из основных форм учебного процесса и один из основных методов преподавания в ВУЗе. Она является управляющей по отношению во всем остальным формам и, конечно, к формам самостоятельной работы студентов. Критериями качества лекции, наряду с научностью, доступностью, эмоциональностью изложения, является органичная связь с другими видами учебных занятий и внеаудиторной работой, а также реализация познавательной деятельности студентов [1]. То есть, в структуре лекции должны быть предусмотрены как элементы управления деятельностью студентов во время лекции, так и координирующие изучение предмета в целом.

В лекциях, организованных как мультимедийные презентации, содержательные элементы представлены видеорядом и пояснениями, демонстрирование легко интегрируется в информационный текст лекции и способно составлять с ним органическое единство. Использование современной техники повышает динамизм и информационную насыщенность лекции, хотя время остается важным лимитирующим фактором при рассмотрении учебной темы. Элементу видеоряда должен предшествовать вступительный текст, связывающий его с содержанием лекции, предусматривается определенное время экспозиции для восприятия изображения и, наконец, комментарий лектора. Необходимое для этого время получаем за счет сокращения текстовой части лекции (удаление из текста элементов, дублирующихся в видеоряде, более рациональное изложение при наличии наглядности) [2].

Ряд вопросов, связанных с тематикой лекции, может быть вынесен на внеаудиторную работу. Это относительно самостоятельные содержательные элементы, которые при чтении лекции могут быть лишь вскользь упомянуты без нарушения ее логики изложения, а их сложность доступна для самостоятельного изучения. Тогда содержательный элемент заменяется управляющим: вместо готового ответа студентам выдается задание, в лекционном конспекте остается пробел, который потом заполняется самостоятельно. Преимущество такого подхода в сохранении логической структуры темы, а вдумчивая работа над конспектом, сопоставление материала лекции с учебником или другими источниками способствует осмысленному усвоению.

Управляющими элементами, организующими познавательную деятельность студентов на лекции, могут быть кадры с перечнем рассматриваемых вопросов и примечанием, что в таких же формулировках они выносятся на модульный контроль, схематические изображения межпредметных и внутрипредметных связей изучаемой темы. Управляющие элементы обеспечивают и мотивацию, на основе которой возникают, закрепляются, развиваются знания, навыки, практический опыт.[3] Такой элемент, например, описывает проблему, актуальную для будущей профессиональной деятельности студентов, задавая направление их познавательной активности. В качестве управляющих элементов, помогающих студенту определять в содержательных элементах наиболее существенное, то, что обязательно должно быть зафиксировано в конспекте, может выступать выделение шрифтом, цветом, характерные условные обозначения.

Литература

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник. – Київ: Либідь, 1997.- 376с.
2. Рейнгард И.А.Формы и методы преподавания в высшей школе. - Днепропетровск: ДГУ, 1973 – 75с.
3. Система управління якістю медичної освіти в Україні: Монографія/ І.Є.Булах, О.П.Волосовець, Ю.В.Вороненко та ін. - Дніпропетровськ: АРТ-ПРЕС, 2003. – 212с.